

Flink med flue

Harren skjønnte det ikke før det var for sent, at den var lurt, av rovdycet
Torill Kolbu og den like livsfarlige dattera hennes, Eilin.

TEKST OG FOTO HÅVARD LILLERO

En overskyet dag i august, langs Engeråa i Engerdal, nedenfor gården Svendshaugen der Torill Kolbu vokste opp og der fiskergene er foredlet i generasjoner. I elva står harren og venter på mat, i ei stille lone nedenfor et lite stryk, der harr i uminnelige tider har forsøkt å skille mellom ekte vare som flue og mark, og livsfarlige kroker som trakk selv de største og sterkeste av dem opp av vannet og inn på ei stekepanne. Om harren i Engeråa har en krønike over alle i slekta som er blitt fisket, er nok heller tvilsomt, men der ville det i så fall helt sikkert ha stått levende beskrevet hvordan storvokste Harry Harr en sommerdag for mange år siden måtte gi tapt for en jentunge som skrek så høyt i sjokk og glede, at foreldrene trodde hun var bitt av en orm. Da hadde Torill slept inn på land en harr på en og en halv kilo.

– Harren står der den pleier å stå, sier Torill, og rusler nedover Engeråa med nå 18 år gamle datter Eilin ved siden av seg. Det er 14 år siden vi var på fisketur på samme sted med samme lag. Da ble Eilin borte i gras. Nå går Torill ved siden av ei spenstig dame med fluestang og håv. Det er ikke sikkert vi får fisk i dag, sier Torill, det er aldri noen garanti, men fascinasjonen ligger der, i muligheten og spenningen i hvert eneste kast.

På VM-laget

I sju år var Torill med på det norske VM-laget i fluefiske og i fem år var hun lagleder.

– Fjerdeplassen under VM i Tsjekkia i 1999 er den beste plasseringen i lagkonkurransen. Jeg har en 11. plass individuelt i VM, forteller Torill, som ellers har vunnet utallige fiskekonkurranser. Hun har fisket i Amazonas, i lakseelver på Kola og i vann, tjern, stryk og sjøer verden rundt. Å være kvinne i en mannsdominert disiplin som fluefiske har vært, har også åpenbart noen utfordringer.

– Under VM i fluefiske i Canada på 90-tallet, hvor vi fisket fra båt, ble «Hvordan skal Torill få tisset» en egen sak i arrangørstaben. Løsningen ble da, forteller Torill, og ler, at hvis jeg «måtte», da skulle det viftes med et hvitt flagg, og så skulle de sende ut en båt som kunne hente og bringe meg til og fra do.

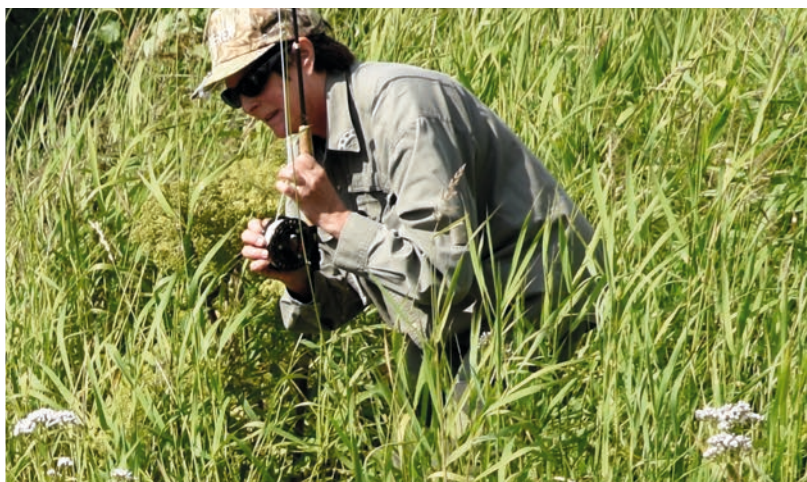
Måtte du?

– Nei, jeg slapp, men det var godt å vite at jeg hadde andre muligheter enn å sitte på båtripa.

To rovdycr sniker seg lydløst langs Engeråa, og ingen skygger som kan advare fisken synes i vannet hvor det

STØRRE: Både Torill og Eilin har fått mye større fisk enn dagens fangst, men det er stor forskjell på fisk og ingen fisk.

FANGSTEN: Torill har plassert flua akkurat der fisken sto, den var sulten og Eilin hører inn fangsten.

står både ørret og harr. De vet det begge to, at akkurat her hvor elva gjør en liten sving, i kanten av ei bakevje, bak steiner hvor det er stille på bunnen men stritt i overflata, og under trær som stadig slipper snadder som larver, fluer og mark og maur ned i vannet, akkurat her kan det stå fisk som er sulten og vil ha mat. Torill finner ei flue hun har tro på. Med en elegant bevegelse, forankret i musikalitet, antakelig, som en vals i tre fjerdedels takt, lander Torill flua akkurat der hun vil. Eilin har håva klar. Men der nede under vannflata hadde de kanskje akkurat spist, og dessert fristet heller ikke akkurat nå.

Verdensmester

Det er også en norgesmester og verdensmester i fluebinding vi er på tur med dag. Da grunnkurset i fiskeing var gjennomført, over mange år, i hælene på fiskefrelst far, onkel og brødre, med mark og søkke som redskap, fikk Torill fluestang. Da var det gjort.

– De første fluene stjal jeg fra bror min, Odd Kåre, forteller Torill og ler. Kompetansen og interessen for

fluebinding ble solid forsterket over skuldrene på fluebinder-legenden Erling Sand fra Engerdal, han som har eierskapet til flua «Verre Enn Minken». I dag har Torill sin «Torills Killer», som nok også er verre enn minken, og mange, mange andre fluer signert Torill som har gitt ufattelig mange fisk en dårlig opplevelse, før gleden har fått fullstendig overtaket bak ei stang på andre sida av vannflata.

Lidenskap for flue og fiske ble etter hvert også Torills jobb. Etter utdanning og ni år som legesekretær i Elverum, ble hun hentet til Mustad som produktutvikler og markeds-konsulent fram til 1999. Bedre merkevare enn Torill Kolbu kunne Gjøvikbedriften ikke fått, hun ble verdensmester i fluebinding i 1992. Etter Mustad ble Torill håvet inn til Østlendingen som journalist.

En stille augustdag i lett overskyet vær er fiskjebettet ikke all verden. Mor og datter har plassert mange fluer der de er helt sikre på at fisken står, og det gjør den nok også, men mat med krok på vil de ikke ha. Ikke akkurat nå, i hvert fall.

Hvordan lager du ei flue som du vil ha fisk på?

Torill himler litt med med øya, for svaret er ganske opplagt. Det handler om å lage en så god imitasjon av maten til fisken som overhodet mulig.

Bøker og foredrag

– Fisken må kunne kjenne igjen farger, bevegelse og silhuett. Å fiske med fiskens byttedyr, det er fascinerende, sier Torill. Alt hun kan om fiske og fluer har Torill delt i utallige foredrag over mange år, i bøker hvor hun selv har bidratt og i bøker om henne som andre har signert. Naturforlaget/Bokklubben Villmarksliv ga ut «Fluenes dronning» i 1995. Senest i 2018 kom Eva Eckinger ut med bok på tysk om Torill med tittelen «Die Anglerin. Warum Frauen angeln sollten».

Det er vakkert langs Engeråa, alltid, men to fiskere uten fisk synes ikke at utsikten er nok i dag. Enten har du fått fisk, eller så har du ikke fått fisk. Torill og Eilin setter krisestab over flueveska, i dag som for 14 år siden. Det så

svart ut da også, men så satt den. Torill velger flue, Eilin nikker, og så svever linen vakkert og stilrent ut over elva til flua lander bak steinen der det alltid står en harr, og akkurat nå er den sulten. Smakk. Der satt den. Eilin er kjapt ute med håva. Ørlitegrann mindre, kanskje, enn Torills fluerekord på fire og en halv kilo, i ørretklassen. Laks er blitt håvet inn til tosifret på vekta.

Hvordan skal fisk tilbedredes på beste måte?

– Jeg er glad i sushi, sier Eilin, men sushi av fisk fra Engerdal har jeg ikke prøvd. Her foretrekker jeg nok fisk som er røkt eller stekt, og får jeg velge, da er ørret stekt ute på bålet det aller beste jeg vet.

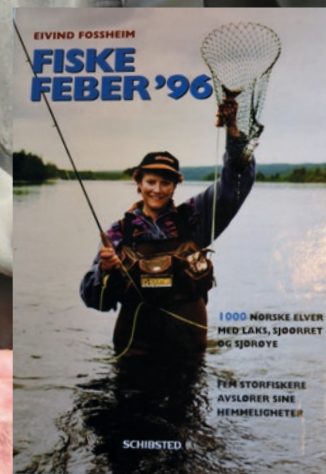
– Rømmegrøt og fisk, det er favoritten, sier Torill. Hun elsker også elgkjøtt, og gjerne elg som hun skyter sjøl. At også Eilin ble elgjeger er kanskje ikke så rart, for mamma skjøt tre elger med Eilin i magen. Bedre foredlede rovdrygener skal du lete veldig lenge etter.

SLU: En av Torills slueste mønstre, en heklet vårfluepuppe som har lurt veldig mye fisk.

PÅ TYSK: Eva Eckinger skrev om Torill Kolbu i boka «Warum frauen angeln sollten». Den kom ut i 2018.

COVERPIKE: Torill Kolbu har vært «coverpike», og hun har sjøl skrevet og kåsert om fluefiske i mange sammenhenger.